

Mandagsaftener i Sengeløse 70 års jubilæumsprogram 2016 - 17

Mandag 7. nov. 2016 , kl. 17 – ca. 21

fejrer "Mandagsaftener" 70 års jubilæum
(1946 –2016)

Program for 70 års jubilæumsaften :

Mandag 7. november 2016

kl. 17.00 – ca. 21.00

- 17.00-18.30** Velkomst
v/Formand Poul Erik Sørensen
Konferencier og indledning
v/ højskolelærer Niels Ole Frederiksen,
desuden medvirker
organist Anne-Kari Ferenczi samt
brødrene Bjerre Christensen
- 18.30-19.30** Spisning (smørrebrød), kaffe og kage
Drikkevarer til rimelige priser
- 19.30-20.15** Fællessang
Festtale
v/ Kulturminister Bertel Haarder.
- 20.15-20.30** Afslutning med fællessang

Tilmelding og betaling: Se bagsiden

Mandag 14. november 2016, kl. 19.30

Skovserkone Doris Marx, Jyllinge: **Mit liv som fiskekone**

Den 13. marts 2008 solgte Doris Marx den sidste fisk fra sin bod på Gammel Strand. I 45 år havde hun stået i sin bod, og med hendes afgang sluttede et levende stykke kulturhistorie. Fra 1958 havde Doris Marx holdt skansen alene, idet fisketorvet flyttede. Før i tiden købte københavnernes deres fisk på Gammel Strand. De blev solgt af de såkaldte 'skovserkoner'. Frem til 1900-tallet havde de gået fra Skovshoved nord fra København med fiskebunderne på nakken for at sælge de fisk, som deres mænd havde fanget. Om livet på Gammel Strand dengang vil Doris Marx selv fortælle os om i aftenens foredrag.

Mandag 21. november 2016, kl. 19.30

Operasanger Erik Harbo og hustru pianist Bente Harbo:

Jeppé Aakjær - hans liv og digtning i ord og toner

"Hvad han skrev om tidens store sociale emner, har vi i nogen grad glemt i dag, men hans skildringer af tid og skik i Vestjylland fra 1860-erne til 1920-erne er dog en fremragende kilde til forståelse af tidligere tider. Hertil kommer hans litterære interesser, der bl.a. gav os det store værk om St-St Blicher. Det er dog lyrikeren, der skattes mest i vores moderne tid. Vi synger med stor fornøjelse om sneflokkene, der kommer vrimplende, om Anders, der er kær i Anna, eller om Jens Vejmands skæbne bag stenhuggerskærmen, eller vi nynner de bedårende vers om den ringlende havre, poesi, der aldrig vil forsvinde," således fortæller Erik Harbo om Jeppé Aakjær.

I 150 året for Aakjærs fødsel har Erik Harbo netop udgivet bogen: "Sådan var Aakjær - også", som vi sikkert skal høre uddrag fra denne aften. Samtidig skal vi synge flere af Aakjærs sange akkompagneret af Bente Harbo på klaver.

Mandag 28. november 2016, kl. 19.30

Arkitekt Erling Christoffersen, Holbæk:

Undervisning i møbeldesign herhjemme og i udlandet

Danmark har store traditioner inden for møbelkunst. I forrige sæson fortalte Erling Christoffersen om to af vore store, hundredårige møbelguruer Wegner og Mogensen, og han kom også ind på egne aktiviteter som møbelarkitekt. I år vil Erling Christoffersen fortælle om sin undervisning i møbeldesign og han vil komme ind på sin deltagelse i to store møbel-

udstillinger i Danmark her i efteråret, nemlig på Johannes Larsen Museet i Kerteminde (9/9 - 4/12) og på Snedkernes Efterårsudstilling (29/9)

Mandag 5. december, 2016, kl. 19.30

Cand. mag. Niels E. Larsen, Sengeløse:

Om salget af de Dansk-Vestindiske Øer

Den 31. marts 1917 blev Dannebrog efter 252 års tilstedeværelse strøget for sidste gang på De Dansk-Vestindiske Øer. I stedet hejstes det amerikanske Stars and Stripes. Samtidig skiftede øerne navn til U.S. Virgin Islands. Danmark havde solgt øerne til U.S.A. for 25 mil. Dollars. For at legitimere salget havde den danske regering afholdt en folkeafstemning i

Danmark. Resultatet blev et massivt flertal for at sælge. Befolkningen på De Dansk-Vestindiske Øer blev ikke spurgt. De sorte indbyggere på øerne blev først amerikanske statsborgere i 1927. Kun én dansk familie blev på øerne, men de blev dog straks amerikanske statsborgere. Øerne blev lagt ind under det amerikanske søværn, som ikke havde midler til hverken civil administration, sundheds- eller skolevæsen. Baggrunden for salget og dets følger for befolkning vil Niels Larsen komme nærmere ind på i dette foredrag.

Mandag 12. december 2016, kl. 19.30
Tidl. biskop Erik Norman Svendsen, Frederiksberg:
Julemøde. Fra Nørrebro til Nørregade

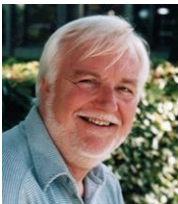

Kgl. Hofkonfessionarius, forfatter og tidligere biskop Erik Norman Svendsen fortæller om sit liv. To lokaliteter spiller en særlig rolle for ham: Nørrebro, hvor han er født og opvokset, og Nørregade, hvor han boede i 17 år som biskop over Københavns Stift. Han er født under 2. Verdenskrig og gik af som biskop i 2009, men er stadig aktiv som kongehusets præst ved Garnisonskirken.

Sammen med sin kone rejste han rundt i Mellemøsten i 2005 for at møde både kristne og muslimer, og som biskop har han besøgt danske kirker og menigheder over hele verden. Erik Norman Svendsen fik forfald til vort julemøde sidste år, men nu kommer han heldigvis i år i stedet

Glædelig Jul og godt nytår

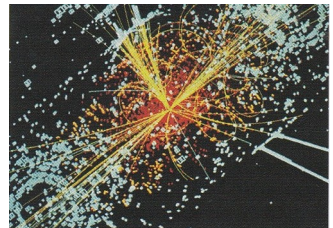
Mandag 9. januar 2017, kl. 19.30
Pens. lærer Klavs Ingemann Nielsen, Taastrup:
Den nukleare forsøgsstation CERN i Svejts

Klavs Ingemann har specialiseret sig som underviser i fysik og kemi, og han ser sig selv som "ambassadør" for ovennævnte institution, som Danmark deltager i sammen med andre europæiske lande.

Man kan spørge: "Hvad sker der, når nogle af Universets mindste enheder bliver sendt afsted med

Universets største kendte hastighed for at kolliderer i Verdens største maskine? Det spørgsmål forsøger man at besvare på det, til dags dato, største center for nuklear/atomar forskning, forskningscentret CERN ved Geneve, i håbet om at kunne løse gåden "om al ting".

Mandag 16. januar 2017, kl. 19.30

Stud. mag. Lisa Sjølander Andresen, Taastrup:

Martin Bigum på ARKEN

Sidste år havde vi fornøjelsen at møde Lisa i et kunstforedrag sammen med sin far provst Steffen Andresen. Hun er nu ansat som samlingsassistent på Arken og har været med i forberedelserne og opsætningen af multikunstneren Martin Bigums soloudstilling på Arken, som varer til 15. jan. Sine indtryk herfra vil hun viderebringe i aftenens foredrag samt gennemgå eksempler på hans værker fra udstillingen.

Mandag 23. januar 2017

Organist Jeppe Rønnow, Albertslund:

Wagners store musikdramaer

- og hvorfor de altid er forrygende aktuelle.

Richard Wagner ændrede operaformen og gjorde den vedkommende for den almindelige borger. Men han var også en fantast, der selv skrev sine tekster og skabte sit eget operahus i Bayreuth. Denne aften får vi indblik i hans kunst set igennem hans liv og værk. Hvorfor er kvinderne så stærke i hans fortællinger?

Hvorfor tager de afsæt i mytiske historier og gamle sagn? Og hvad var dét med nazismen?... Svarmulighederne kommer i form af lyd, billeder og videoklip. Jeppe Rønnow fører os igennem dette univers af jætter, magtgale drager, modige helte og skønne kvinder. Han er cand.mag. i musikvidenskab, bachelor i filosofi og uddannet organist og er ansat

Mandag 30. januar 2017, kl. 19.30

Cand.pæd. Christian Friis Damgård, Taastrup:

Sted(pap)brødrene Poul Martin Møller(1794-1838) og Christian Winther (1796-1876) .

De to drenge mødte hinanden på latinskolen i Nykøbing F., og ved skæbnens tilskikkelse kom de senere til at blive sted(pap)brødre i Købelev præstegaard på Lolland, da den førstes fader og enkemand - senere biskop Rasmus Møller - giftede sig med Winthers

mor, som var præsteenke i nærheden.

Christian vil fortælle om, hvordan begge brødre nåede ultimative højder som digtere og forfattere, og om hvordan deres indbyrdes forhold var en medvirkende årsag hertil.

Begge har bidraget til Højskolesangbogen, hvorfra vi skal synge nogle eksempler i løbet af aftenen.

Mandag 6. februar 2017, kl. 19.30

Professor Tim Knudsen, KU:

Grundloven af 1915 - kvindernes valgret

I 2006 udgav Tim Knudsen en bog med titlen: Fra enevælde til folkestyre. Først i 1915 kan man hævde, at demokratiet - også kaldet folkestyret - stort set var færdigudviklet i Danmark, men ikke før omkring 1945 var tilslutningen til parlamentarisk demokrati på det nærmeste fuldstændig. Indtil da var dele

af samfundets elite meget skeptiske over for folkestyret." Ud over disse generelle træk i det danske folkestyres udvikling skal vi naturligvis, her i hundredeåret (lidt forsinket), især gå i detaljer med hensyn til grundlovsændringen i 1915, hvor kvinder og visse andre fik valgret til Rigsdagen.

Mandag 13. februar 2017, kl. 19.30

Højskoleforstander Lillian Hjorth Westh, Aakirkeby:

Smilet er den korteste afstand mellem mennesker

Under denne overskrift vil Lillian tage os med rundt i den humoristiske verden. Citatet blev brugt af Victor Borge, som jo nok var en af de første "stand-up" komikere. Dernæst vil Lillian tage udgangspunkt i Storm P., videre til Johannes Møllehave og Halfdan Rasmussen.

Om der bliver plads til Benny Andersen vil tiden vise, men morsomt bliver det.

Lillian Hjorth Westh er en kær og kendt gæst i Sengeløse gennem flere sæsoner. For mange har hun været et glad gensyn og opfriskning af minderne fra et højskoleophold på Bornholm. I 2014 var vi et hold fra Mandagsaftener på kursus på den skønne ø i Østersøen, så vi glæder os alle sammen til gensynet.

Efter foredraget afholdes

Mandagsafteners årlige generalforsamling

Mandag 20. februar 2017, kl. 19.30
Nynne Bjerre Christensen, København:

Fra Sengeløse til DR2 Deadline

I anledning af Mandagsaftenernes 70 års jubilæum har det ligget os på sinde, at finde en passende foredragsholder som afslutning på sæson-programmet.

Det er lykkedes. Nynne Bjerre Christensen har lovet at komme til stede for at fortælle om sin (succesrige) "vandring" som datteren fra Hyldevang i Sengeløse og til TV-studierne i DR-byen på Amager.

Nynne er barnebarn af Rigmor Bjerre og Helge Christensen - Mandagsaftenernes stiftere - og hun lægger ikke skjul på, at hun værdsatte sine bedsteforældre højt. Især har hun givet udtryk for kærlige følelser til farmor Rigmor, der - som vi også husker hende - til op i en høj alder sad troligt og med værdighed på sin faste plads mandag aften i sognegården.

Mandagsaftener fejrer 70 års jubilæum

I anledning af festligholdelsen af jubilæet mandag den 7. nov. 2016, har formand Poul Erik Sørensen forfattet dette festskrift til belysning af foreningens virke gennem årene.

De grundtvig-koldske højskoletanker og skolesyn gjorde deres første indtog i Danmark i *Rødding* (1844) og *Ryslinge* (1851). Denne højskolebevægelse bredte sig især efter krigen i 1864, hvor højskolerne i *Askov*, *Vallekilde* og *Testrup* siden er blevet nærmest legendariske, og da der i 1885 blev åbnet op for elever af begge køn i Askov, var der pludselig frit løb for danskerne - unge som gamle - til at tage på højskole. Især - viste det sig - for personer tilknyttet landbruget, og det resulterede fx i, at højskolerne kom til at spille en afgørende rolle for andelsbevægelsens udbredelse.

Den danske højskoletanke har siden bredt sig langt ud over Danmarks grænser, og at den også skulle komme

til landsbyen *Sengeløse* har en særlig forklaring:

Gartneriejer Helge Christensen (1902-1985) og hustru Rigmor Bjerre Christensen (1908-2000), "Hyldevang", Sengeløse, var hele livet grebet af højskoletanken: "Et besindelsessted for mennesker, der er optaget af det liv, man lever med sig selv og andre - og den fremtid, man går i møde", som det f. eks. hedder i formålsparagraffen for den grundtvigske højskole i Testrup.

Helge og Rigmor var til deres død hyppige gæster i *Københavns Højskoleforening* (grundlagt allerede i 1878), men de følte på et tidspunkt, at det kunne være praktisk og interessant at starte egne aktiviteter uden for storbyen. En anledning viste sig under Danmarks

besættelse, hvor offentlige møder var forbudt, men hvor de lokale småforeninger godt kunne få lov til at arrangere mindre sammenkomster med foredrag og sang - alsang kaldte man det.

Efter krigen medvirkede bl.a. professor Hal Koch (*Krogerup*) til ændrede tendenser i højskolelivet.

Temaerne blev mindre fagorienterede og drejede over mod mere almene filosofiske og politiske emner inden for kultur og eksistens. Hal Koch kom selv til Sengeløse to gange (uden honorar) med foredrag og inspiration til en fortsættelse af "al-sangen" her. Resultat: *Mandagsaftenerne* blev til. Den lokale tilslutning i Sengeløse var god, og det besluttedes, at aktiviteterne skulle finde sted primært i vintersæsonen med foredrag, fællessang og dilettantforestilling. En perlerække af foredragsholdere (1000+) har siden passeret revy og med en meget bred vifte af emner, først på kro-

en, så på Sengeløse Skole og senest i Sengeløse Sognegård. Finansieringen har ændret kurs flere gange siden foreningens start, bl.a. afhængig af skiftende aftenskolelove, alle med generelt stigende egenbetaling for deltagerne. Det forholder sig dog nu således, at Folkeoplysningsloven af 1990 har bragt en forøget stabilitet i regnskaberne, bl.a. ved fastsættelse af et årligt (nogenlunde stabilt) kommunalt tilskud til Mandagsaftenernes aktiviteter.

Der findes på lokalarkivet på Blåkildegård i Taastrup en righoldig dokumentation for foreningens aktiviteter gennem årene, bl.a. avisreferater og medlemmers private referater fra møderne helt tilbage til 1946. At *Mandagsaftenerne* den dag i dag, trods hård konkurrence fra andre "tilbud", har overlevet og er i god form, vidner vel om, at højskoletanken, højskolesangbogen og "det levende ord" stadig gør indtryk på folk og er kommet for at blive.

Sæson 2016 - 17

Mandagsaftenerne er foredragsaftener, der afholdes i

**Sognegården, Landsbygaden 68
Sengeløse, 2630 Taastrup**

kl. 19.30 - 22.00

(NB! 7. nov. fra 17.00 - ca. 21.00)

Der serveres kaffe/te med kage - pris 15 kr.

Nærmere oplysninger om foredragene, transport m.m.
kan fås ved henvendelse til formand Poul Erik Sørensen
på telefon 43 99 51 53 eller mobil 20 41 67 24.

Ret til ændringer forbeholdes!

Der kan komme uforudsete aflysninger - og vejret !!!

ALLE ER VELKOMMMEN

Tilmelding til 70 års jubilæumsaftenen mandag den 7. november, kl. 17.00 - ca. 21.00

sker ved at indbetale det fulde årskontingent kr. 650,00
eller som for et enkeltforedrag plus fortæring, kr. 150,00
til konto 2275 323 004 0396

og husk at skrive navn og tlf. i meddelelse til modtager.

PS!

Ønsker du ikke at deltage i 70 års jubilæet, kan indbetaling
også ske på en af de efterfølgende foredragsaftener.

Så er prisen kr. 575,- i årskontingent
eller kr. 75,- pr. enkeltforedrag.

(Evt. spørgsmål vedr. betaling kan rettes til
kasserer Finn Larsen, tlf. 40 52 41 08)